

הרמטכ"ל מינה קצין...

הגבתי על כך עוד באותו יום. כשקמתי לנאום על פרשת זיהום האוויר (ראה מיסגרת), הקדמתי את הדברים הבאים:

אורי אבנרי: בטרם אעלה את הצעתי לטיהור האוויר בארצנו, אני מרגיש חובה לברך מעל במה רמה זו את ראש המטה הכללי של צה"ל, על שהחליט לטהר את האוויר ולמנות קצין לחקירת התנהגות כוחות הביטחון בעזה.

אני גא על כך שהחיל הראשון לישראל נוהג בדרך זו, לשם שמירה על מוסר צה"ל, בניגוד חותך לכמה מחבריה הכנסת והממשלה, שהגיבו כפי שהגיבו כאשר העליתי בשבוע שעבר לראשונה את ההאשמות האלה מעל דוכן זה.

עוד מוקדם להגיד אם בכך נסתיימה הפרשה. אבל אם פעולתו הנמרצת חסכה נזק למדינה וסבל לבני אדם, שמה קץ להתעללות באנשים חפים מפשע ובכך מנעה כמה טיפות דם ומעוות, הרי כל ההשמצות שירדו עלינו — ועלי אי-שית — בגלל פעולתנו זו, היו כדאיות!

לוי אשכול

סיפורו של חבר הכנסת אבנרי, ונודעויות ממנו כמו רבים אחרים בבית, במידה שכל הפרטים מדויקים, והסבתי לכך תשומת

אסירי ישראל אינם יכולים לבחור לכנסת, והפעולה למענם לא תביא לנו קולות. אורי למרות זאת — ואולי דווקא משום כך

מוות בכלא, שייח ופנתרים

ליבו של עמית, שריהמטרה. ואשר לשאלת הצעתו של חבר הכנסת אבנרי בקשר לקטינים, ריני להטב את תשומת ליבו לדברי בפתחת הדיון בקשר לבניית בתי מעצר מיוחדים לקטינים, וכן להצעת חוק הנוער, לפיה לא תהא אבחנה בין גילאים שונים של נערים, והוראות ה' הגנה המיוחדת הניתנת עתה עד גיל 14 יחולו על כל נאשם, שלא מלאו לו 18 שנה.

בסיום הדיון הגיש אורי אבנרי הצעת סיכום לאמור:

(א) הכנסת קובעת כי מדיניות הסדרה אי-נה תואמת את עקרונות מדינת הרווחה וה' מודרנית, ותשלומי הסעד אינם ממלאים את חובת המדינה להבטיח לנזכרים קיום הוגן בדרגה מינימלית.

(ב) הכנסת מביעה את דעתה, שיש ל' העביר למשרד הסעד את הטיפול בעבריינות צעירה עד גיל 18.

(ג) הכנסת מבטלת את חזרתה על ה' טיפול בעבריינים צעירים בבתי מעצר ובי' בתי סוהר, לאור המיקרים החמורים שקרו לאחרונה, בהם ניספו שני עזירים צעירים. הכנסת קובעת שאין להעביר עזירים ואסירי רים עד גיל 18 לבתי הסוהר והמעצר ה' קיימים.

ההצעה נדחתה, כמובן, עלידי הרוב האור' טומטי (רק"ח הצביעה בעדה, גח"ל נמנעה).

★ ★ ★

אגב, בשעת הנאום התייחס חוני גם ל' חבורת "הפנתרים השחורים" מירושלים, ו' אמר:

מיכאל חוני: ... כאן באו לדוג דגים במים עכורים ידיום לא נקיות של שמאל' נים מחוגי מצפן ושייח'...

אורי אבנרי: אני מבקש ממך להבחין בין שני החוגים. אין כל אמת בכך שאנשי שייח' היו מעורבים בפרשה זו. מעורבים רק אנשי מצפן.

מיכאל חוני: יתכן.

אורי אבנרי: אנא, אל תזרוק סתם שמות.

מיכאל חוני: אם אתה מאשר שאלה היו אנשי מצפן, האישור שלך נרשם בי' סטנוגרמה, ואני מודה לך על כך.

★ ★ ★

על פרשת אסירי אחר שמת במעצר, אלי אבוטבול, עורר אורי אבנרי בשאלתה לשר' הממשלה. השר השיב שאינו יכול לענות, כי נמשכת חקירת שופט' חוקר בסיבות ה' מות, שטרם סיימם את מסקנותיו.

אורי אבנרי: מכיוון שלאור התשור' בה הזאת אני יכול להיכנס לפרטי המיקרה הנידון, שהם געני שערוריה שאין לה

מי שרוצה לתת תשובה קצרה לשאלה מדוע דרושה סיעתנו בכנסת, ימצא אותה בפרשת עזה. מילאנו בה תפקיד ששום סיעה אחרת לא יכלה למלא.

בשבוע שעבר סיפרתי במדור זה איך נקטנו בכל האמצעים האפשריים כדי לעורר את דעת הקהל להתנהגות אנשי מישמר הגבול כלפי האוכלוסיה האזרחית שם. אחרי שפירסמתי את הדברים בהעולם הזה, עוררתי את העניין שלוש פעם בכנסת, בזו אחר זו, והדבר גרם לסערת רוחות שמצאה ביטוי נרחב בעיתונות.

כשעליתי לכנסת בשבוע שלאחר מכן, כבר ידעתי כי בעיקבות גילוינו התעוררה הפרשה בממשלה עצמה, וניתנו הוראות חדשות, פחות קיצוניות. בכל זאת השתמשתי בהזדמנות שמשתי ידיו נוכח בכנסת (הוא הגיש הצעת חוק בענייני נכים) כדי להציג לו אתגר פשוט.

דיברתי על הצעת החוק, במגמה להגדיל את זכויות נכי צה"ל, והוספתי:

אורי אבנרי: מילה אחת על נכים לא-ישראליים, הנר' צרים בעצם הימים האלה.

העליתי זאת בשבוע שעבר מעל דוכן זה. בינתיים באו ידיעות נוספות. קראתי היום בהארץ ידיעה, שהכותרת שלה היא: "מכחישים עינויים והתעללות בעזה". מתחת לכותרת נאמר שאמנם ההאשמות האלה לא נכונות, אבל אחר-כך נאמר: כך-ו-כך אנשים נשברו עצמותיהם; כך-ו-כך אנשים נורו, וכדו-כך בתים ניוקרו.

יש להפנות לכך את תשומת-לב הכנסת. אני חושב שעלי להפנות לכך את תשומת-לב שרי הביטחון, כי הוא בודאי יודע הרבה יותר טוב מאיתנו מה קורה שם. חבל שלא יודע הרבה יותר טוב מדוע המדיניות שלו כל-כך רכה. שכחו

התייחס לזה כאשר הופיע בטלוויזיה ונשאל מדוע המדיניות שהועלו לשאלו אותו מה דעתו על ההאשמות שהועלו.

אני סבור שבמידה שנוצרים, בעיקבות פעולות מוסדות הביטחון, נזקים — יש לתקן את הנזקים.

השר הודיע שמי שניזוק ביתו, יעמיד לרשותו חומרי בניין לתיקון הבית. אבל נודע שאין חומרי בניין, ובינתיים לא מתקנים.

אבל מה דינם של האנשים הנפצעים בעזה שלא באשמתם, בפעולות שנעשות שם עכשיו? השר ייטיב לעשות אם יציע פיצויים לאנשים אלה, ועל ידי כך יראה דוגמה טובה. כך נתקן, לפחות חלקית, את הנזק המוסרי והמדיני הנגרם בעיקבות הפעולות האלה.

משה דיין לא הגיב על אתגר זה. בדברירת שובתו השתמש באופן בולט מלהזכיר את פרשת עזה. אבל למחרת היום נמסר כי ראש המטה הכללי, מצידו, מינה קצין לחקור את ההאשמות.

רמטכ"ל ברי"ב

החופש נגד פרופ' אקצין

בוויכוח הכללי על המצב ב' מוסדות ההשכלה הגבוהה, דיבר ח"כ שלום כהן על פרשת שילטון הש"ב באוניברסיטת חיפה. בין השאר אמר:

שילום כהן: ... מהו החופש האקדמי, שאנחנו מצויים לחלום עליו, שכל חברה דמוקרטית מצווה לחלום עליו, אם היא ר' צה להישאר כזאת?

זו היא זכותו של מרצה לכתוב ולומר את האמת כפי שהוא רואה אותה, ללא פחד מפני פטוריו עלידי הממונים עליו בשטח האקדמי, או עלידי השלטונות מחוץ למיכ' ללה או לאוניברסיטה שלו.

לאחרונה התרחב המוסד כדי לכלול גם את זכותו של התלמיד להיות משוחרר מ' לחצים חיצוניים לגבי לימודיו, באותה מידה שהמורה משוחרר מלחצים אלה לגבי ה' חופש שלו ללמד. החופש האקדמי הוא אוצר יסיר של חופש המחשבה, והרי המחשבה, ראשיתה, בהעמדת סימן שאלה ליד אמונות ומינהגים מקובלים.

על כל זה הוא תמיד אויב בכוח של המח'

ברוב העולם המערבי מוגן חופש זה על ידי החוקה. היוצאת מן הכלל הבולטת ב' יותר היא ספרד הפאשיסטית, בה מאורג' נות האוניברסיטאות בתנועת האוניברסי' לאומיים, הכופה עליהן פיקוח אידיאולוגי חמור, המגביל את חופש הביטוי הפילוסופי, הדתי והחברתי. בארצות הקומוניסטיות, ל' עומת זאת, מובטח חופש מסוים לפעולה פנימית בקמפוסים וללימודי מדעי הטבע, השפות, הארכיאולוגיה וכדומה, אבל במדעי החברה — מוגבל חופש המחשבה והלימוד עלידי האידאולוגיה הרשמית, באמצעות פרופסורים קומיסרים.

במאמר על החופש האקדמי באנציקלופדיה

אקצין

הבינלאומית למדעי החברה — שהיה לי ה' עונג לקרוא היום בספריית הכנסת — כותב הפרופסור האמריקאי ג'ון מורו: "מעמד ה' חופש האקדמי היום, אפילו בעולם החופ' ש, אינו משוריין. גם באותן ארצות ב' הן הוא מעוגן ב' הלכה ובמציאות ה' חברתית, ואשר בהן מוגדרים הייטב עק' רונותיו, אין החר' פש האקדמי מוגן בפני גלים של דעת קהל, ריאקציונריות, של ריאקציונריות, אינטרסים דתיים ו' כלכליים וכו'".

אני חושב, אדוני השר, כי מה שקרה ב' חיפה מצדיק את קביעתו זו של מורו, ו' חובה עלינו לראות בכך אזהרה חמורה ב' יותר. כל גילוי של סלחנות או התעלמות מאזהרה זו, מסכן את הדבר היקר ביותר שיש לחברה הישראלית: את שלחבת החופש לחשוב, שהוא ראשיתה של היכולת לעשות. הדבר שהדהים אותי אולי יותר ממעשיו של הפרופסור אקצין באוניברסיטת חיפה, היתה הופעתו דווקא של סטודנט מאותה אוניברסיטה, בשידור טלוויזיה על נושא זה. בעוד שמרצים דיברו ברוח ליברלית, דמו' קרטיה, הרי מגורנו של הסטודנט הזה דיברו השוביניזם והביטחוניזם העיוור, ושלילת מהותו של החופש האקדמי. האם זה אינו מחייב מחשבה?

... פרופסור מכובד מאוד בטכניון אמר לפני שנים אחדות: "אם יתבקשו הסטודנטים להגדסה לתכנן צינור שזורים דם מחיפה לאליל, הם יבנו את הצינור לפי כל כללי ההנדסה הטובה". אני, הכופר בראייה זו, קורא לשר החינוך והתרבות, שיודא כי באותה רוח של חופש, של סובלנות והומניזם תמצא ביטוי גובר כל אימת שבאים לדון במוסדות להשכלה גבוהה ולספל בכעיותיהם.

שתי הצעות חוק

בשבוע שעבר הונחו על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק פרטיות של אורי אבנרי, שהוכנו עלידי אמנון זכרונ':

חוק זכות התגובה בכליית קשורת ממלכתיים בא לחייב את הרדיו והטלוויזיה להעניק זכות תשובה לכל אדם שהותקף או הושמץ עלידם. נפגע זה יוכל לפנות לבית המשפט, וזה יקבע באיו צורה, מקום ועיתוי ישרדו הרדיו וה' טלוויזיה את התשובה.

חוק לתיקון דיני עונשין (ביטול האיסור על הפלות) בא לבטל את כל החוקים האוסרים הפסקת הריון בהסכמת האשה ובהשגחת רופאים. שריהריות יקבע בתקנון באלו נסיבות (סוציאליות, כלכליות וכו') מותר לרופא לבצע הפלה לפי בקשת האשה. הכחנה היא להחזיר לאשה את החופש להחליט בעצמה אם ללדת או לא. הדבר קיבל אופי דחוף עם מעצרים של שני רופאים ברחובות, שביצעו הפלות בבית חולים.